

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mértékelt árjegyzék szerint számít fel.

Tisztviselőink fizetés- javítása.

A belügyminisztériumtól a vármegyéhez leérkezett egy leirat arról értesíti a vármegye útján Szentes város közönségét, hogy a miniszter jóváhagyja a városi képviselőt az a közgyűlési határozatát, mellyel az árvtári tartalékalap 6 ezer s néhány száz forintot tevő évi kamata az árvaszéki tisztviselők fizetésére fordítván, a rendes költségvetésben e címen előirányzott összeg a tisztviselők fizetésjavítására fordíttassék — 1895 ben.

Vagyis, a belügyminiszter megengedi — a város anyagi viszonyaira és a pótdadó magas voltára való tekintettel, hogy az árvtári tartalék-alap fentemlített összegű kamata a város jövő évi költségeloirányzatába mint közpénztári bevétel beillesztessék és ez az összeg a tisztviselők fizetésjavítására fordíttassék, de ez az engedély csupán 1895-re, tehát egy évre szól s ennél tágabb keretű engedélyt a miniszter nem ad, mert — úgy mond — a viszonyok úgy változhatnak, hogy továbbra az engedélyt megadni nem látszik majd helyesnek.

Ezzel pedig azon kényszerűség előtt állunk, hogy a kérdéses összegnek a mondott célra leendő felhasználha-

tását évről évre fog kelleni indokoltan kérelmeznünk.

Városi tisztviselőink érdekéből, akik nyomorúságos fizetés mellett súlyos felelősséggel járó nagy munkát teljesítenek, feltétlenül örülünk a minisztertől így kapott engedélynek is, de a város érdekéből s különösen a tisztviselői fizetések ügyének végleges rendezése szempontjából nem érhetjük be ennyivel; sőt kívánunk, követelnünk kell, hogy a városi képviselőtestület majdan, mikor ez a miniszteri leirat a tanácskozási zöld asztalára kerül, újóljg behatóan foglalkozzék ezzel a kérdéssel és kellő megokolással, kívánásga minden kétséget és balmagyarázást kizáró precizozásával kérelmezze a belügyminisztériumnál az engedély mindenkorra való hatályának megadását.

Az okok, melyek e kívánásukat sőt követelésünket kifejezésre juttatni kötelességünké tesszük, nagyon kézenfekvők.

Köztudomású a közigazgatás államosításának törekvése. Nem gondoljuk ugyan, hogy ez hamarosan valósulna meg a községekre és városokra nézve; de bizonyos a részleges államosítás.

Nevezetesen bizonyosra vehetjük, hogy a rendőrség, a közegészség-ügy és az árva-ügy nem is valami nagy

idő alatt államosíthatni fog, amikor pedig az árvaszéki alapok mulhatatlanul állami kezelésbe mennek át.

Kezünkben egy miniszteri engedéllyel, mely az árvtári tartalék-alap kamatainak a tisztviselők fizetésére leendő felhasználására hatalmaz fel bennünket, — ez a részleges államosítás esetén feltétlenül előnyére válik a város finánciának. Ez az egyik ok.

A másik ok még mélyrehatóbb. A községi törvény világosan kimondja, hogy a tisztviselők egyszer megállapított javadalma lejjebb nem szállítható.

Ezzel szemben a belügyminiszter fentemlített leiratának engedélye sajtárságos kényszerhelyzetet teremt.

Javíthatjuk ugyan ez engedély keretében a tisztviselőink javadalmát — de csak 1895-re. Statutumainkba azonban a felemelt tisztviselői fizetést semmi körülmények közt sem állíthatjuk be, sőt a fizetés-felemelésre vonatkozó közgyűlési határozatunkban világosan, félremagyarázhatatlanul kifejezésre kell juttatnunk — a kapott engedély folytán — azt, hogy ez a fizetésjavítás csupán 1895-re szól és nem jelentia a statutum idevonatkozó részének módosítását, abból tehát a javadalom emelés tekintetében egy tisztviselő sem

TÁRSA.

Az effendi elbeszélései.

Lindau Rezsőtől.

(Folytatás.)

6

III.

Szalihañ.

Szerelmi történetet mondok — szívem történetéből egy részletet.

Ha rám figyelni és megérteni akar, nem szabad fáradt szemembe, vagy szürke szakálamra tekintenie. Vissza kell magát képzelnie a korba, mikor még ifjú voltam.

Messze mögöttem ez az idő. S mégis, olyan közel érzem mindazt magamhoz, amit önnek elbeszéljni fogok, mintha csak éppen most történt volna s az események tisztán, éles körvonalakban tűnnek lelki szemem elé.

De amit tegnap átéltem, ma már elfelejtettem s bizony erőlködnöm kell, hogy eszembe jusson.

Akkor — arról az időről beszélek, melyet Bagdadban éltem át, tehát 1869-ről, — az ódon khalifavárosban egy előkelő vendég élt, Ikkal-el-Devlet, hajdan indiai király, akit az angolok fosztottak meg trónjától s aki

valóban fényes, királyi évjáradékkal nyugalmába vonulva, hátat fordított hazájának s Törökországban telepedett le, mert nem tudott és nem akart hozzászokni, hogy volt alattvalóival új viszonyba lépjen, míg amíg fölöttük uralkodott, mindenkor csak térden csúszva, fejüket mélyen meghajtva, a legnagyobb alázattal közeledhettek csak feléje s akiknek ezután joguk legyen — bár nem tételezte fel, hogy e joggal éljenek is — mellette emelt fövel is elhaladni.

Ezen fölül Ikkal nem kívánt angol alattvaló lenni: minden más állam alattvalósága, ha mindjárt néger fejedelemség volt volna is, jobban inyére leendett.

Törökország kitüntetett vendégszeretettel fogadta a hontalan fejedelmet. Mindent megtettek a helyzete könnyébségére, hogy ön-maga keresse ki magának az izlésének leginkább megfelelő lakóhelyet s végre, miután különböző kerületekben körülnézett, Bagdadban telepedett meg.

Az ország és a város — mint magát királyi nyíltsággal kifejezte — közel sem volt olyan szép, mint korábbi lakóhelye, de hát meleg és csendes volt minden Bagdadban és a körülfekvő tartományban, éjszakán a házak fölötti terraszokon, a tiszta, csillagos égbolt

alatt aludtak, a Tigris folyó vize egy folyamra emlékeztette, amelynek partján az ő fényes fejedelmi kastélya állt s aztán — Anglia messze esett Kelet-Mezopotámiától.

Ikkal el-Devlet előbb egy ódon bagdadi palotát szemelt ki lakóhelyül. De csakhamar nagyon élénknek találta a várost és azon fáradozott, hogy falain kívül találjon egy magához méltó menedéket. Így jutott el egy napon Ktezifonba, melynek a Sassanidák idejéből fennmaradt nagszerű romjai neki rendkívül megtetszettek.

E vidéken aztán pazar költségekkel, rövid idő alatt egy tágas, szellős palotát emeltetett, mely az ő tervei szerint, az ő igényeinek megfelelően épült fel s amelyben ő és udvartartása kényelmesen elhelyezkedhetett.

E kastélyt a közelfekvő falucsukáról, »Grara-palotának« nevezte el s itt töltötte, méltóságos nyugalomban, melyet csak a szivesen látott vendégek zaja szakított meg, az év legnagyobb részét.

Szerencsém volt a király bizalmát, sőt a legmélyebb tisztelettel mondhatom, barátságát kinyerni. A nélkül, hogy ily kívánságot csak hangoztatni is mertem volna valaha, rendes lakosztályt rendeztetett be palotájá-

formálhat magának a közsé-
gi törvényben kontemp-
lált jogokat.

És ezt a játékot — a mai enge-
dély mellett — ismételnünk kell majd
évről-évre. Folyamodnunk kell mindég
újra az engedély kinyeréseért s aztán,
mikor megkaptuk azt: ismét hozni —
egy évi érvénnyel — határozatot,
hogy a tisztviselők fizetése a követ-
kező esztendőben is javítva leend.

Hogy ez nem egészséges, sőt na-
gyon is beteges és sok tekintetben
nevetséges helyzet: ez alig szorul bő-
vebb magyarázatra.

De nem csupán ez, — veszedel-
mes is lesz a mai engedély által a
helyzet.

A tisztviselő soha sem tudja: va-
jon a következő esztendőben is kijár-
neki a magasabb fizetés vagy nem?
De mindenestre a szerint rendezkedik
be, hogy magasabb a javadalma s mi-
kor egyszerre megtagadják tőlünk az
engedélyt, mikor egyszerre azon veszi
magát észre, hogy visszaesett ismét a
nyomorúságos fizetés élvezésébe, hát
nemcsak hogy hiányozni fog neki min-
denfelé az addig élvezett többlet, de
el is kedvetlenedik és kellenlenül tel-
jesíti a hivatalos kötelességeit, mert
végre a tisztviselő is ember és alá van
vetve minden emberi, természetes ér-
zésnek.

Mindenkor előharcosai voltunk an-
nak, hogy a köztisztviselő a teljesít-
ett szolgálataihoz mért tisztességes
fizetést kapjon. Nem egy ízben kar-
doskodtunk a mellett, hogy a városi
tisztviselők mai nyomorúságos helye-
zétén bizonyjavítással segítsünk, de az-
tán fizesz bizony képesítéshez is kös-
sük a tisztviselői állásokat, nehogy
— mint manap is még megtörténtik —
végzett szatócsok és mesterségükre rá-
nt, mert dolgozni nem szerető ipa-
rosok árásszák el e pályát és szorit-
sák ki onnan a rátermett tehetségeket.
Ma is megállunk korábban hangozta-

ban a számomra s kijelenté, hogy jogom van,
magamat e lakosztály urál tekinteni s úgy
használni fel, ahogy nekem tetszik.

Természetes, hogy ez engedelemmel
csak szerényen éltem, de a királyi egy fel-
bátorított, hogy őt gyakran meglátogassam
s örömmel tapasztaltam, hogy látogatásom
sohasem volt terhére, sőt azon igyekezett,
hogy elúztatásomat minél inkább halogata-
tassa.

A távolság Bagdadtól Graráig, jó lo-
von, legfőlebb 2 óra. Hivatalos teendőim
ritkán foglaltak el délutáni 4 órán túl. In-
nentül szabadon rendelkeztem az időm felett
s minthogy meglepetésektől, Konstantinápoly-
ból olyan parancsok érkezésétől, amelyek
állomásom való rögtönös jelenlétét igé-
nyelnének, nem igen lehetett tartani, üres
időmet többnyire a városon kívüli lovas ki-
rándulásokkal töltöttem el.

Sokszor egyenest Grarába lovagoltam
át, hol bizonyos voltam, hogy szives vendég-
látásra és jó ebédre találok, melyet a király
társaságában, kettesben költöttünk el.

Ha az idő kedvezett s csalogatt, ebéd
után még visszatértem Bagdadba, de gyakran
töltöttem az éjszakát Grarában s csak más-
nap kora reggel lovagoltam vissza Bagdadba

tott elveink mellett, de nem enged-
hetjük, hogy a képviselőtestülettel,
vagy a nagyközönséggel vakulj-
magyarra játszanak.

A belügyminisztertől most kinyert
engedély jelentőségét épp ezért ma-
gyarítottuk meg apróra.

Mi — ismételjük — a tisztvisel-
őink szempontjából nagyon tudunk
örülni ez engedélynek, mert legalább
egy évre megkönnyíti a helyzetüket.
De hogy ily időleges enge-
délyre támaszkodva, vagy
arra hivatkozva, most már statutuá-
liter mondjuk ki a tisztviselők fizetés-
javítását: ez az, ami nem tűrhető.

Vagy ki kell e fizetésjavítást mon-
danunk feltétlenül, de akkor
tisztá bort töltünk a közönségnek s
mondjuk meg, hogy ez esetleg a pótd-
adó növekedését is maga után von-
hatja; vagy pedig új felterjesztéssel
élünk, melyben megállható indokok-
kal támogatjuk az engedély állandó-
sítására vonatkozó kérelmünket.

Mi ez utóbbit tartjuk megkísér-
lendőnek s a fizetésjavítás kérdésé-
nek végleges rendezését azutánra tar-
tanók fel.

Indokolatlan támadások. Vadnay

Andor dr.-nak a vármegye főispáni székébe
történt beiktatása több megyebeli lapnak
szolgált alkalmul arra, hogy őt részint a
multban vallott politikai elveiért, részint
egyéb okokból indokolatlanul megtámadják.

Nem foglalkozunk volna e támadások-
kal, amelyek ellen a főispánt megvédel-
mezni magunkat sem feljogosítva sem hi-
vatva nem érezhetjük, — kivált miután a
mi védelmünkre bizonyosan nem is szorul
re: de az a tény, hogy a »Szentesi
Lap« a f. évi 121-ik számának »A főis-
pán és a megyebeli sajtó« című
ujdonságába ezeket a támadásokat a me-
gyebeli zsidósággal és a páku-
licokkal hozza kapcsolatba,
mint a kik — szerinte — nem jó szem-
mel nézik Vadnaynak főispánna

Mindkét esetben még este búcsút vettem a
királytól, mivel a kora reggeli órákban mikor
én útra keltem, még a lakosztályában időzött
s így ilyenkor nem láthattam.

Ismeretségünk első idejében rendszeren
felségnek szólítottam Ikkal el-Devlet-et, ami
az ő méltóságos, tiszteletgerjesztő személyi-
ségével szemben a legtermészetesebb is volt.
Mikor azonban viszonyunk bizalmasabbra vált,
felszólított, hogy ezt a címzést hagyjam el.

— Saját érzületem szerint nem dukál
nekem többé e cím, mert megszüntem ural-
kodó lenni; mondá. Azonfölül arra az időre
emlékeztem, mikor jogom volt e címhez. Ez
emlékezés pedig ma csak keserűséget okoz
nekem. Azt óhajtom, hogy velem mint magá-
hoz hasonló rangúval érintkeztek.

Elainte ugyan még gyakran rájárt a
szám a »felség«-re e felszólítás után is, me-
lyet parancsnak vettem; de idővel hozzá-
szoktam a király óhaja szerint érintkezni
vele, bár soha egy szóval sem hagytam fi-
gyelmen kívül azt a mély tiszteletet, melyet
a trónvesztett király méltóságos lénye iránt
valóban éreztem.

Az izzó nyár hősege megszakította
grarai látogatásaim rendszerességét; nevezet-
esen, nem töltöttem ott az éjszakákat. Mert

történt kineveztetését, kötelessé-
günké teszi, hogy tartózkodó állásunkból
kilépünk és nyilván rámutassunk arra az ot-
romba pókháló-szövedékre, mely a főis-
pán megtévesztését célozza
tendenciózus okoskodásaiban.

Mely lapok támadták meg a főispán
kineveztetését?

A »Szegedi Napló« és a »Mind-
szenti Közlöny«, mind a kettő füg-
getlenségi 48-as lap, továbbá a
»Csongrádi Lap«, mely megye-
párti volna ugyan, de se ne-
oszt se nem sokszoroz s amely-
ről valótlanul azt állítani, hogy akár a
csongrádi főszolgabíró, akár a csongrádi fő-
jegyző olyan benső viszonyban állanak hozzá,
hogy bármintemű támadására vagy magas-
talására befolyást gyakorolhatnának.

Ez a tiszta, igaz tény.

Megtámadták pedig Vadnay Andor
dr. kineveztetését: a »Szegedi Napló«
és a »Mindszenti Közlöny« a fő-
ispánnak a régmultban vallott politikai elvei-
ért; a »Csongrádi Lap« pedig bizal-
matlanságból, állítólag a Tallián
Béla főispánjának okulva.

Az utóbbi támadással nem foglalkozunk
komolyan, mert ismeretlen embert cleve bi-
zalmatlansággal fogadni és ezt nyíltan kife-
jezésre is juttatni a főispáni állással szemben:
egyszerű nonszensz s aki ilyet tesz, az min-
den lehet, de nem újságíró.

Annál inkább kell foglalkoznunk a másik
két támadással, amelyekkel a nevezett lap-
társaink — mint erről most, a »Szentesi
Lap« tendenciózus híre után maguk is meg-
győződhetnek — bizony rossz szolgálatot tet-
tek a megyepártnak, de még inkább a megye-
béli zsidóságnak.

Nem azért, mintha most már azt a zsidó-
ságot bármitől is félténők, mert hiszen az
nem várhat semmit egy főispántól s tudja
azt is, hogy viszont egy főispán nem is ve-
het el tőlük semmit. Tehát nem ezért, ha-
nem: mert ezzel mindenestre kellemetlen
helyzet van teremtve s vannak bizonyos de-
likát természetű dolgok, melyeket bolygatni
a jó ízlés tilt.

a reggelek olyan forrók voltak, hogy 2 órai
lovaglás után eltikkadva és a munkától el-
kedvetlenedve érkeztem volna vissza Bag-
dadba. Amint tehát a király pihenni tért, én
rendszen haza lovagoltam.

Az éjjelek viszonylag hűvösek valának
s ha a hold nem világított is, a csillagfény
eléggy megvilágította a lovam által sáitalam
is jól ismert útát, hogy eltévedéstől
ne tartsak.

Egy napon, úgy nyárutó felé, a bag-
dadi kormányzó tudatta velem, hogy Ikkal
királyt akarja meglátogatani és felszólított:
kísérném őt el.

Kissé később hagytuk el Bagdadot, mint
én rendszerint szoktam s csak kevéssel az
étkezés ideje előtt érkezünk Grarába. A ki-
rály szokott szeretetreméltóságával és ven-
dégszeretettel fogadott és vendégelt meg
bennünket.

Sokáig ültünk asztalnál, mely mellett
— hála az indiai punkának, egy az asztal
fölött kifeszített s egy szolgáló által állandó
mozgásban tartott óriási legyezőnek — kel-
lemes, hűs szellő lengedezett. Késő éjjel volt,
mikor egymástól elváltunk, hogy a terrorsz
nyugalomra térjünk.

Hogy egyébként a főispánnak mi politikai elvei voltak a multban és mi politikai elveket vall ma: no, e részben Csongrádvármegye zsidósága sokkal műveltebb, sokkal felvilágosodottabb, de politikailag sokkal érettebb is, semhogy ennek egybevetése egy pillanatnyi fejfájást is okozna neki, vagy keblében a gyanunak még csak látszatát is fakasztaná.

Igenis az a zsidóság politikailag olyan érett és figyelemmel és kíséri egyuttal annyira az országos közéleti eseményeket, hogy tudja, miszerint a politikai meggyőződésében sincsen végtelenség és az ember, mint minden egyébben; — ebben is változásoknak van alávetve; tudja, hogy politikai nézetváltozás, kivált ha jobb belátással párosul, soha senkit nem diszkvalifikál semmi méltóságra.

Hiszen, hogy egyebet ne is említsünk — ez a zsidóság maga előtt látta azt a metamorfózist, amelyen Sima Ferenc egy év alatt 3 szor átment, mikor függetlenségéből Ugronistára, majd erről ismét függetlenségre vett le, ez a zsidóság látta, miként szavazott a magát szájjával ultra szabadelvűnek mondó Sima Ferenc, az országában az egyházpolitikai törvényjavaslato, a zsidók recepciója ellen.

S vajon ki veti ma a szemére Eötvös Karolynak, aki bizonyosan van olyan tisztavízű 48-as, mint Sima Ferenc, hogy vala mikor kormánypárti volt, vagy ki rója fel bűnül Enyedi Lukácsnak, hogy volt függetlenségi párti létére, miniszteri tanácsosságot vállalt a kormány szolgálatában, mikor ezzel hazájának tesz hasznos szolgálatot?

Hát ezeket a megyebeli zsidóság épp úgy tudja, mint Sima Ferenc vagy bárki más az országban s épp ezért határozottan jelethetjük ki, hogy a fentnevezett lapok támadásában sem ennek a zsidóságnak sem a megyepártnak semmi része nincsen,

Mindenesetre guszta dolga, hogy az ellenzéki lap mar így kapunyitáskor kimutatni igyekszik az új főispán előtt a mechivelli

A helytartó fekvőhelye közel esett az enyémhez.

Az éj gyönyörű szép volt. A hold — csudás, ezüstösen-kékes fényt árasztva, tündökölt a felhőtlen égen. Mögötte, mérhetetlen távolságból, néhány tündöklő, nagy csillag halvány fénye ragyogott le reánk. Lábunknál messze nagy vidék szunnyadt békében, mintegy flom, áttetsző ezüstös ködbe burkoltan. Az éjjeli bogárrák s pillangók cirpélése, zümmögése, zsongása mint valami altatódal hatott reánk, melyet a természet dúdol, a nélkül, hogy a mély csendet megszavarná. És e csudásan halk, egyhangú, soha nem erősbülő, de nem is lassadó melódia alaphangját a közeli Tigris vízének tompa csobogása adta meg.

Fekhelyünkön végigterülve, némán élveztük a déli éj mómorító varázsát.

Ekkor hirtelen csudás hangok csaptak át hozzánk. Egy dal, melynek rövid melódiája, lényegtelen változásokkal nyakorta ismétlődött s melyet a legszebb női hang tisztán, teli tudóval énekelt, hogy minden egyes ütem vibrálva hatott el hozzánk.

Önkéntelen emelkedtem fel, hogy jobban figyelhessek a dalra és ugyanezt cselekedte szomszédom is. S ekkor kivethetük

nagy tudományát a megyepárt vagy a zsidóság eláztatásában.

Mi nem irigyljük ezt a gusztsút és nem is érzünk magunkban kedvet hasonló produktiókhoz.

Vármegyei közgyűlés.

(Október 9-10.)

Igen helyesen cselekszi V a d n a y Andor dr. főispán, hogy nem jár el hasonlóan elődjéhez, aki a gyűléseket felszította, hogy csak mielőbb végük szakadjon s ő elmenekülhessen Szentestről, amiből kifolyóan aztán sokszor délelőtt 10 től délután 2 — fél 3-ig is ott tartotta étlen a megyebizottsági tagokat a földszatnál, hogy azok végre is — megszabadulandók — rohamlépésben gázoltak át minden eléjük kerülő úgyon . . . jól vagy rosszul, ezzel ugyan nem sokat törődtek.

Most két napi gyűlésczésbe került a 171 pontot felölöl tárgysorozat elintézése, de nem fásztotta ki a két nap annyira a megyebizottság tagjait, mint egyébkor az egy napi vágatás és a gyűlés keretében mégis csak inkább fontolóra lehet így venni egyes általánosabb érdekű kérdéseket.

A két napos közgyűlés, egy-két apró csatarázást leszámítva — különben teljes csendben és rendben folyt le a következőkben:

Első nap.

Elnök: V a d n a y Andor dr. főispán, üdvözlő a szép számban megjelent megyebizottsági tagokat s kifejezte azt a reményességét, hogy a tanácskozások higgadságot misem fogja zavarni, a gyűlést megnyitja.

Napirend előtt — csudák-csudája — nem volt interpelláció és — még nagyobb csuda — az alispán érvényes jelentést is minden észrevétel, felszólalás nélkül, egyhangúlag vették tudomásul.

A tárgysorozat ezután következett pontjai, egészen a megejtendő választásokig, — lényegtelenek valának és tudomásul vétettet minden állandó választmányi előterjesztés, a T a l l i á n Béla búcsúlevelére vonatkozó — Sima Ferenc k a e c é r k o d ő indítványára — azzal, hogy az elbúcsúzott főispánnak iteni tevékenységért — jegyzőkönyvileg szavaznak elismerést.

Következtek a választások, illetve az ezeket megelőző kandidálások.

tisztán azt a köszörülő, egyhangú neszt is, melyet az ősrégi arab kézi-malmok köveinek egymáshoz való dörzsölése idéz elő. És lelki szemeim elé egy teljes képet varázsoltam: egy nyílt beduin sátorot s a sátor előtt egy leánykát, aki a masnapi kenyérsütéshez a lisztet őrli és e mellett dalol.

Nyugodtan, biztosan csendült meg a dal szava a néma éjszakában.

Gyönyörű dal; mondá társam. Ismeri ön? — Nem vagyok képes a szövegét kivenni.

— Gyönyörű dal szöveg nélkül is. Nyugalomra, esendre, hívó. Aludni is fogok. — És ezzel ismét elterült fekhelyén, hogy hosszas szünet után ismét mómogja: »Igen, gyönyörű dal. Aludni fogok!«

És egyenesen, mely lélegzetvétele csak hamar elárulta, hogy tényleg elaludt.

En azonban még soká, igen sokáig figyeltem, míg végre a dal elnémult. Csak ezután tértem pihenni. De az a dal még almomba is elkísért és én azon fáradoztam, hogy fonalat el ne veszítsem és meg is találtam dallamát, ahogy hajnal felé az első mély álomból az édes heverés szenderébe merültem.

(Folyt. köv.)

A közgyűlés a kandidáló bizottság tagjaivá választotta: N o v á k József, Kiss Zsigmond és Kristó Nagy István, a főispán ugyane bizottságba kinevezte Filó János, K e l l e r Lajos és S z e d e r János megyebizottsági tagokat.

E bizottság befejezvéen működését, a főispán újból megnyitja a közgyűlést és kihirdeti a kandidálás eredményét, mely szerint a tisztánenni főszojabíróra kijelöltettek: M á t é f f y Kálmán és S i á g h y Bálint, kik közül főszojabírónak M á t é f f y egyhangúlag megválasztják.

Az ezen választás által megüresedett I. aljegyzői állásra szintén egyhangúlag választják meg az egyedül pályázott és jelölt T a r y István dr. II. aljegyzőt; ennek a helyére pedig szintén egyhangúlag II. aljegyzőnek N a g y Sándor tb. aljegyzőt.

Még egy választás kötötte le a bizottsági tagok nagyobb érdeklődését: a H o r g o s z - K á r a s alapítvány egy női ösztöndíjra kellett valakinek odaítélni, ami titkos szavazással történt, melyből néhai való B a l a s s a Lajos volt vármegyei aljegyző árva: B a l a s s a Róza került ki győztesnek 78 szavazattal, a többi pályázottak együttesen 36 szavazattal szemben.

Több belügyminiszteri leirat vétettet ezután tudomásul, ezek közt az is, mellyel a belügyminiszter jóváhagyja a törvényhatóság azt a határozatot, hogy az országos K o s s u t h szoborra 500 frt hozzájárulást szavazott meg s hogy K o s s u t h Lajos és D e a k Ferenc arcképet közgyűlési terme díszére megfesteti.

Ezzel kapcsolatban egyhangú lelkesedéssel fogadta el a közgyűlés Filó János biztag azt a helyén való indítványát is, hogy a vármegye volt nagynevű követé, K l a u z á l Gábor arcképet szintén megfesteti.

Fogaras-vármegye körlevele, melyben azt kéri, hogy a törvényhatóságok csatlakozzanak a vármegye azon feliratahoz, mellyel az országgyűlési képviselőválasztásra vonatkozó törvény módosítását kéri a törvényhozástól, felszólalásra adott alkalmat. Sima Ferenc ugyanis — szemben az állandó választm. határozati javaslatával, mely egyszerű tudomásvételre szól — indítványozta, hogy Csongrádvármegye is csatlakozzék a kéréshez azzal, hogy egyuttal a választói census egységessé tételét is kéri. Ez az indítvány elfogadott.

A vármegye történeti nevezetességi helyeinek és eseményeinek megörökítése tárgyában T a l l i á n Béla volt főispán által beterjesztett leíratot áttették a milleniumi bizottsághoz.

Ezután C s a t ó Zsigmond dr. alispán mutatta be jóváhagyás végett a vármegye monográfiájának megírására Z s i l i n s z k y Mihály volt főispánunkkal kötött szerződést, mely megállapítja az író tiszteletdíját, valamint azt, hogy a mű 50 ivre, legfőlebb azonban 55 ivre terjedhet.

Ez a szerződés némi vitára szolgáltatott okot.

S i m a Ferenc igen helyesen fejtette ki, hogy az író kezét ivckhez kötni nem lehet s épp ezért indítványozta: hagyassék ki a szerződés az a kikötése, hogy a monográfia legfőlebb 5 ivvel haladhatja az 50 ivet.

B a l o g h János hosszabb tudományos fejtegetés után indítványozta: vétsék bele a szerződésbe, hogy a mű felezését a honfoglalástól az 1727. évig terjedő időszak, a másik fele részét pedig az 1727-től a jelenkorig terjedő időszak kell, hogy elfoglalja.

B a n f a l v i Lajos képtelenségnek tartja ezt a kikötést. Az író tudományos képzettsége és ambíciója tudni fogja, hogy kötelezettségek adjon mindenben. Ezenfölül úgy is a magyar történelmi társulat fogja a monográfiát megbíralni. Direktívumot a történetirónak a részben nem is lehet adni, mely időszakról mennyit írjon, mert ez a talált adatok halmazától függ. B a l o g h indítványa elen van.

B a l o g h János: nem bizalmatlanságból tette indítványát, hanem az ügy érdekében.

F e k e t e Márton szintén nem tartja helyesnek, hogy az írónak ily direktívum

adassék. Annnyit kötné ki csupán a szerződésben, hogy a jelenkor mely időszakáig, tehát 1871-ig, a vármegyei újrászervezése idejéig terjedjen a monográfia. Ez 5 iv latitudót ő is csekélynek tartja s legalább 10 ivben szabná azt meg.

A törvényhatóság erre S i m a és F e k e t e együttes indítványait fogadja el egyhangúlag.

A horgos-szabadkai útnak a törvényhatósági úthálózatba való fel vagy fel nem vételének kérdése szintén vitát idézett fel, amelyben részt vettek: A l b e r t é n y i Antal főszámvevő mint szakelőadó, B u r g Dénes, F e k e t e Márton és S i m a Ferenc. A többség az állandó választmány határozati javaslatát fogadta el.

Még a K e l e m e n Béla dr. volt főszolgabíró ellen folyamatban volt egy fegyelmi eljárás beszűntetésére vonatkozó határozatot vette a törvényhatóság tudomásul s ezzel a főispán, délután 1 órakor, aznapra bezárta a közgyűlést, a folytatólagos ülést másnap délelőtt 9 óra tájéig, ki,

Második nap.

A bizottsági tagok erősen megcsappant érdeklődésével, üres széksorok mellett nyílt meg a másodnap közgyűlés, délelőtt 9 órakor.

Harci kedv azonban volt a kicsiny csapatban elég és a háborúság démona megmégillogtatta egy-egy percre a fegyvereit. De aztan elcsillapult hamarosa minden s a gyobb baj nem esett.

A vármegye jövő évi házi költségelőirányzatának tárgyalásánál R é t i Ferenc főszolgabíró felvételni kívánta a kiadások közé a szolgabírói díjokhoz fizetését is. Ettől azonban ellállott a kapott felvilágosítás után, hogy az a fizetés máshol nyer majd fedezetet, amikor a belügyminiszter az e célra szolgáló megyei pótdadó tárgyában hozott határozatot jóváhagyja.

Ez alkalmul szolgált V a d n a y Andor dr. főispánnak azon kijelentésre, hogy tudomása szerint, a vármegye e határozata már jóváhagyatott a napokban, amit a közgyűlés örömmel vett tudomásul.

A műtételési kölcsön felvételével szemben a kereskedelmiügyi miniszter a leírásban bizonyos aggályokat fejez ki. A közgyűlés egy felterjesztést elosztani határozta ezeket az aggodalmakat s egyúttal megmarad azon korábbi határozata mellett, hogy a mondott célra 600000 ftos kölcsönt vesz fel.

R é t i Ferenc főszolgabíró a csongrádi szolgabíró hivatalos helyiségei bérletére vele fennálló szerződés módosítását kéri. Az állandó választmány határozati javaslata nemcsak hogy a kérelmet nem indítványozza teljesíteni, hanem utasítani akarja az alispánt arra is, hogy szt. György napra mondja fel a bérleti szerződést.

C i c a t r i c i s Lajos dr. főjegyző ezzei szemben — miután a módosított szerződést a hivatalos helyiségekre kedvezőbbnek tartja, a főszolgabíró kérelmének teljesítését indítványozza.

S i m a Ferenc az állandó választmány határozati javaslata mellett foglal állást.

C s a t ó alispán teljesítene a főszolgabíró kérelmét, mert személyesen győződött meg arról, hogy az új helyiségek jobban megfelelnek a hivatal céljainak.

H e g y i Antal nem tartja hivatalhelyiségre alkalmosoknak a főszolgabíró által felajánlott új lakrészeket, mert azok istalóból alakítottak át és nincsenek kontaktusban a főszolgabíró irodájával. Kapni 200 ft évi bérért Csongrádon külön helyiségeket is.

K i s s Zsigmond úgy véli, hogy a szónokok s az állandó választmány is messze eltértek a tárgytól. Mert arról nem lehet szó, hogy a bérletet felbonthassák, csupán: hogy teljesítik-e a főszolgabírónak a bérszerződés módosítására vonatkozó kérelmét. Az alispán kijelentette, hogy az új helyiségeket alkalmasabbnak tartja, ezt el kell hinnünk s így ő teljesíthetőnek véli a kérelmet.

Nosza erre S i m a Ferenc nekiront előbb K i s s Zsigmondnak, hogy kar olyan nagyon biznia a tisztviselők kijelentésében, majd a tisztikarnak, amely — szerinte — sokszor félrevezette már a törvényhatóságot

a kijelentéseivel; ő most se hisz s megmarad a nézete mellett.

K i s s Zsigmond erre, persze, ríposztíroz. Soha olyan tapasztalata nem volt, hogy meg ne bízhattak volna a tisztviselők kijelentéseiben. Ezt el kellett mondania, nem az alispán védelmére, aki erre rá nem szorult, hanem az igazság érdekében.

C s a t ó alispán erőlyesen útasítja vissza S i m a Ferenc támadásait. Az általa elfoglalt állásból megköveteli, hogy kijelentéseinek hitelt adjanak, mert sem most, sem egyébkor valótlan állítani nem szokása.

S i m a Ferenc erre felpattant nagy mérgesen, hogy a decemberi közgyűlésre megüzenje az alispánnak a háborút, hadd készüljön rá; mert akkor leleplezés e k e l l e g K á t ó úr előállni

Még B a l o g h János tett némi észrevételt s aztán a közgyűlés elvetette a főszolgabíró kérelmét.

V a d n a y főispán ez incidens után bejelentette a közgyűlésnek, hogy L á b o s Endre dr. tiszteletbeli m. főorvosnak, S i á g h y Bálintot tb. főszolgabírónak és C s ú c s János dr. tb. aljegyzőnek nevezte ki.

Hosszabb vita volt Szentes 1893. évi pótköltségvetése tárgyalásánál, mely pótköltségvetést, mint abszurdumot, az állandó választmány határozati javaslata visszadobni véleményez.

S i m a Ferenc elfogadja ugyan ezt a javaslatot, de hosszabb alokoskodásban igyekszik kimutatni, hogy a városnak joga volt a bérföldek kaucióját elköteni.

B á n f a l v i Lajos hosszabb beszédben fejei ki, hogy ezt a kérdést zofizmákkal elütni nem lehet, mert a kaució nem olyasmi, amihez szerződött felek közt az egyik fél a másiknak beléegyzése nélkül hozzányúlhat. Különbösen is, nem ez a fődolog. Hanem: hogy miként jut a megyei törvényhatóság 1894 vége felé tárgyalni Szentes 1893. évi pótköltségvetését, melyet az utóbbi évben volt volna kötelessége az előjárásának be erjeszteni, mikor a kapott hitelt tényleg túllépte. És milyen ez a pótköltségvetés? 1893. évrre kér póthitelt 1894-ben s dacára ennek olyan tétel szerepel benne, hogy előre nem láthatókra 3000 ft kell meg. Megdöbbenő ez a jelenség méltán s épp azért nem éri be az állandó választmány hat. javaslatával, hanem sürgeti, hogy Szentes háztartása végre-valahára tüzetesen megvizsgáltassék.

S i m a Ferenc nem zárkózik el e vizsgálat elől, de aztán beszéde végén mégis oda lyukad ki, hogy jobb lesz a határozati javaslatot elfogadni.

R é t i Ferenc és A l b e r t é n y i Antal vettek még részt a vitában, mely után a határozati javaslat elfogadtatott.

Fontosabb úgy ezután nem is fordult elő s a közgyűlés délután 1 órakor véget ért.

Sima kontra Novák.

K o v á c s Kálmán volt gyevi barátunk a »Sentesi Lap« f. hó 3-iki számában N o v á k József ellen intézett otromba támadását a »Szegedi Híradó« kivonatosan átvette, miert is N o v á k József a következő nyílt levelet intézte a lap szerkesztőségéhez, amelynek közlésére minket is felkért:

»Tisztelt szerkesztő úr!

Lapja tegnapi számában, melyet én ma kaptam kezemhez, kivonatosan reprodukálva van K o v á c s Kálmán volt gyevi barátunk a »Sentesi Lap« f. hó 3-iki számában ellenem intézett támadása, melyben az obligát ezüstkanál loposán kívül minden egyéb aljas visszaéléssel megvádol. Ha csupán a »Sentesi Lap« közölte volna a fõrmedvényt, nem reflektálnék rá és pedig két okból: Elõször azért, mert mi Csongrádmegeiek az efféle támadásokhoz szokva vagyunk a »Sentesi Lap«-ban és éppen azért komolyan venni nem szoktuk; másodsor pedig azért, mert a Kovács Kálmán által most bõvített kiadásban föleresztett rágalmakra megmondtam már a magamét még legelsõ megjelenésük alkalmával a »Sentes és Vidékben«

Egy dolog mindenesetre jellemzõ, hogy a »Sentesi Lap« mily gyorsan sietett igazat adni nekem az esküdtzseki tárgyaláson hangoztatott

azon állításom tekintetében, hogy Sima Ferenc úr taktikája és rendszeres szokása az, hogy lapjában legaljasabban megtámadja a mások becsületét, de maga nem áll helyt érte, hanem holmi elzúllott firmákat nevez meg ciklikrók gyánánt, akik a felelõségeit vállalják ugyan, de a kánkel tisztességes ember szóba állani nem szokott.

Úgy tesz mint a görény, mely ha megszorítják, büzt ereszt és annak földözete alatt igyekszik menekülni. Most is a sajtópörbeili baleset hatásának ellensúlyozását egy csapat Kovács Kálmán-féle rágalom szelnek eresztésével kísérel meg.

Ime, most avval a Kovács Kálmánnal marat meg engemet, akirõl én még 1894. május 7-én, a csongrádmegei tanfelügyelõhöz intézett és a kultuszminiszterhez felterjesztett 1031/1894. számú beaványomban megmondottam már, hogy nem állottam szóba vele és pedig annál inkább nem, mert én, kinek elég módomban volt az õ szellemi tevékenységét bíralt tárgyává tenni azon néhány év alatt, míg A l g y ó n a t á n y é r o m a t n y a l t a, határozottan elmezavarodottnak tartom õt.

Mivel azonban a »Szegedi Híradó« is megístezte azzal, hogy átvette a rágalmozó köleményt és így oly körökbe is elterjesztette azt, ahol a »Sentesi Lap« taktikáját nem ismerik, magam iránt való kötelességet teljesítek, midõn ismétlem azon kijelentésemet, melyet a »Sentes és Vidékben« Kovács Kálmán rágalmaira vonatkozólag annak idején tettem, hogy t. i. én senki pénzét, mely engem jogosan meg nem illetett, soha el nem vettem és meg nem tartottam s ujból is felhivom Kovács Kálmánt, hogy ha ennek ellenkezõjét meri állítani és szolgálati hûlenséggel mer vádolni, ne burkolózzék homályos hírlapi kijelentésekbe, hanem forduljon a szegedi kir. ügyészséghez vagy Pallavicini Sándor õrgrõfhoz, aki egyedüli bírám nekem e tekintetben.

Mivel azonban úgy látom, hogy rendszer van az õrütségekben, annyit mégis megmondok, hogy ezeket a rágalmakat szárazon nem viszi el.

Tisztelettel:

Novák.

Mint értesülünk, miután K o v á c s Kálmán gyevi barát azokat az otromba vádakat nemcsak megírta, de tanúk elõtt szóval is elmondta: N o v á k József nem sajtópört, hanem bûnvádi eljárás indít ellene nyilvános rágalmaival és becsületsértésért.

Vármegyénk a milleniumi kiállításán.

Miképen veszi ki vármegyénk a részét a két év múlva már reánk szakadó milleniumi ünnepségekbõl, mikor ez ideig a mi milleniumi elhatalozta ülésrõl ülésre, hogy h a t á r o z n i fog: valóban nagy rejtély volt elõtünk, sõt sok tekintetben még ma is az.

Mert cselekedni, eddig nem cselekedtünk semmit a millenium helyi vagy országos megünneplése tárgyában, ha csak a megecbizottság legutóbbi azt a határozatát nem mondjuk cselekvésnek, mellyel a megyei monográfia írás tárgyában Z s i l i n s z k y Mihályval kötött szerződést jóváhagyta, mi mellett még nagyon kétséges: vajon monográfia lesz-e abból a milleniumra?

Annál örvendetesebben lepett meg benünk két hír, melyek mindenike vármegyénknek a milleniumi országos kiállításán való elég imponázns részvételt jelzi s melyek közül az elsõ a következõ:

Nagyszabású munkába fogott H ä r i n g Ede, a szegedi polgári iskola jeles zoológusa. Elhatározta, hogy Csongrádvármegye állatvilágát biológiailag kitömött példányokban, mint preparátumokat elkészíti és felküldi az 1896. évi milleniumi kiállításra.

H ä r i n g Ede tanár: csak nemrég, e tanév elején helyeztette magát át Sepsí-Sz. Gyõrgyõröl, a székely metropolisból Szegedre. Sepsí-Szent-Gyõrgyõn is mint kiváló zoológust

és preparátort ismerték. Belső összekötetésben állott s áll Magyarország legjelesebb zoológusaival, Hermann Ottóval, Friedszkyval stb., kikkel a nagy szünetben együtt dolgozott Budapesten, a nemzeti múzeum állattani intézetében.

Haring Ede tanár szeméi előtt, Szegedre való áthelyezésében ama cél lebegett, hogy közelebből megismerkedik a nagy magyar alföld állatvilágával s tanulmányai közben a kiváló példányokból preparátumokat készít.

Amint azonban megismerte Szeged környékének és a megyének gazdag állatvilágát, azonnal megfogamzott benne a terv: ezt a gazdag állatvilágot bemutatni az 1896-ik évi milleniumi kiállításon.

Nagy munkájában egyedül a megyei tanítóság buzdalmára s a vadászati kedvelőinek támogatására számít, mely célből körleveleket küldött széjjel a megye minden részébe.

Haring Ede tanár körlevelében felkéri a megyei tanítókat s a vadászati kedvelőit, hogy a megye területén található emlős állatok és madarakból küldjenek be hozzá, lakására (tavasz-útca 16. szám, vagy szegedi polgári és közép-kereskedelmi iskola) szép példányokat. A beküldött szállítmányok értékét s a postai költséget is szívesen megfizeti.

Akik pénzt nem fogadnának el a beküldött állat-példányokért, azoknak szívesen ad más állatfajokból cserepéldányokat, amelyekből Haring Ede tanárnak fölös példányai nagy számmal vannak.

A meglőtt példányok legcélzerűbben papírosba, az élők pedig lyukakkal ellátott faládákba helyezhetők.

Az ügyre vonatkozó s hozzá intézett levelekre is szívesen ad választ.

Megjegyezzük, hogy a nagyszabású munkálattal Tergina Gyula dr. kir. tanfelügyelő is meleg érdeklődéssel kíséri s buzditó körlevelet intézett a megyei tanítósághoz, hogy Haring Ede tanárt munkájában támogassák.

*

Csak természetes, hogy a szegedi tanár szép tervét a magunk részéről szintén elismerésben részesítjük s hogy Nimródjaink figyelmét e nagyszabású terv támogatására felhívjuk, mert tudjuk, hogy az őszi vadász-évad beálltával nem egynek lesz alkalma egy-egy olyan állatpéldányhoz jutni, mely Haring tanár kiállítási kollekcióját méltán gazdagíthatja.

A másik hír a milleniumi kiállítási falu csongrádmegyei házára vonatkozik a következőkben:

Csongrádmegye Hadzsy Achil kir. mérnököt, az államépítészeti hivatal egyik tagját bízta meg a csongrádmegyei ház tervének elkészítésével.

Hadzsy a megyében gyűjtött tanulmányok és a helyszínén felvett fényképek és méretek alapján egy szegvári hajlékáról készített tervet s azt ma terjesztette be a vármegye alispánjához.

Egy nádfődeles, két szobás vályogépület ez, mely véggel áll az útca-fronton. A két szobát egymástól a pitvar és a nyitott kéménnyel ellátott konyha választja el.

Mestergereendák nyúlnak végig a lakószobák menyzetén, s mindegyik szobában ott áll a kenyérsütésre is alkalmas búbos kemence, mely az elmaradhatatlan padkával és kuckóval van ellátva.

Az útca felőli ablakokon fa-zsalugáter ékesíti a hajlékot s ezek világos kékes-fehérre vannak befestve.

Az ajtók és az ablakok ezüst-szürke színűek, az ámbitus meg a kerítés, valamint az összes tából való épületrészek festetlenek.

Külön állanak egymástól a portán a szarvasmarhák és a lovak istállói. Ez utóbival egy fődél alatt van a szin, mely alatt gazdasági szerelvények vannak elhelyezve.

A kukorica-góré, mely alatt az útca felőli oldalon pince van, szintén az útca szolgálg véggel.

A porta hátsó mesgyéjén a szarvasmarhák istállója áll keresztben, s a két istálló között van elhelyezve az ágas kút, melynek ágasa villa alakúra nőtt akác, az ostorfája fényő, s ez egy kötéllel van megerősítve, hogy szabadon mozoghasson.

A pitvar-ajtóval szemben, hogy a szobából is figyelemmel lehessen kísérni, fekszik a sertésól s a ház tájkát egy galambdúc egészíti ki.

Hadzsy mérnök a legapróbb részletéig kidolgozta az igazi helyes motívumokat, melyek a csongrádmegyei falusi hajlék jellemzésére szükségesek s annak belső berendezésére is figyelmet fordított.

Az útca felőli részen van a tiszta szoba — a másik szolgálg rendes lakóhelyül.

A tarka tányérok, melyek csak ritka kivételképen kerülnek az asztalra, a füstgerenda fölött vannak felaggatva. Az egyik falon lóg a tálas, melyen a mindennapra való edényeknek van helyük.

A lakószoba ajtaja mellett áll a korsópad a vizes köcsögökkel.

Mindkét szoba butorzata egyforma világoskék, olajfestésű tulipántos fa-bútor.

A tiszta szobában parádeznak a magasra felvetett nyoszolyával, a tulipántos ládával, meg a Schwarcwaldi órával.

Az ablakok fölött meg az ajtó melletti falon van elhelyezve a cifra esztergyalyozott polc, a kuckóban pedig a dúsan megrakott fogas, melyre az ünneplő szoknyák meg az ünneplő suba vannak fölaggatva.

A berendezést a fehér függönyök, a tükör meg a képek egészítik ki, s az ablakban pompázó virágok, melyek közül legjobban divatosak a fodros levelű pelargónia, a rozmaring és a közönséges muskátli.

A lakószobában a saroklőcán kívül, melyről mindkét ablakon kilátás nyílik, a fehér abrosszal letakart kenyeres-kosár is legszembebeütőbb látkoradarab.

Még a bölcösöről kell megemlíkeznünk, mely mindenütt a búboskemence előtt áll. Hadzsy a népviseletről fényképeket vett föl és a tervvel együtt beterjesztette azt az alispánhoz.

*

E szerint két dologban már bizonyos, hogy vármegyénk részt vesz a milleniumi kiállításban, még pedig méltóan önmagához, bár e részvétel érdeme csak félig a miénk, t. i. amennyiben a kiállítási falu házára vonatkozik.

E ház tervvázlata, mint a fentebbiekből kitetszik, egészen hű utánzása a mi paraszt lakásainknak. Csupán egyet kifogásolunk rajta s az az ajtó s ablakok ezüstszürke festése, mert ez divatos ugyan ma, de eredetileg a mi parasztházunk ajtója és ablaka máj-színre volt mindenütt festve.

Ujdonságok.

Szentes, 1894. október 14.

— **A főispán munka-programmja.** V. d. n. y. Andor dr. főispán a f. hó 10-én Csongrád felé Budapestre utazott, ahol 11-én király ő felségéhez ment audienciára, hogy ki neveztetését megköszönje. A főispán ezután bútorait szállíttatja le Szentesre s a f. hó 20-ra már állandóan itt szándékozik köztünk letelepedni. Legközelebbi munka-programmja, értesülésünk szerint az, hogy e hó vége felé, valószínűleg annak utolsó napjainak közigazgatási bizottsági ülést tart s aztán a jövő hó elején sorra kezdi látogatni a megye belső kországatait, hogy mindenkinél tüzetes közigazgatási vizsgálatot tartson.

— **Emlékeztető.** A körös-tisza-marosi ármentesítő-társulat ma délelőtt tartja H.-M. Vásárhely város székházának nagytermében, a rendes éves közgyűlését.

— **Az alföldi nagy műt.** A tranzverzális út békésmegyeyi szakaszán még mindig az előmunkálatok, nevezetesen a még kis mértékben szükséges kisajátítási tárgyalások folynak, minek folytán a földmunkálatokat az évben már nem kezdenek meg. Az állami útnak Öcsöd határába eső bábockai védtől-tésen haladó szakaszán a kiépítés, a kereskedelmi miniszternek újabb leírata szerint 1899-re halasztatik el. A feltüntetett keltő halasztást a Hármas-Körös és Berettyó 9. számú átvágási munkálatai indokolják. Addig, míg ez a vízvédelmi munkálat teljesen el nem készült, a kérdéses szakaszon levő út a mostani állapotban tartják fenn.

— **Vásárügyünk a kamarában.** Szentes város közönségének azt a kérelmét, hogy országos vásárait ezenül mindenkor egy nappal meghosszabbítania engedtesse meg, a kereskedelemügyi miniszter véleményezés végett leküldte a szegedi kereskedelmi és iparkamarához. A kamara a f. hó 8-án tartott ülésében foglalkozott ezzel a kérvénnyel, amelyet pártolón fog vissza felterjeszteni a minisztériumhoz s így biztos kilátásunk van rá, hogy a város jogos kívánsága teljesülni is fog.

— **Egyeségi tárgyalások.** A vásárhelyi népkerti állomáshoz vivő út fentartási költségeinek mily arányban és kik által leendő fedezésre tárgyában, a f. hó 11-én folytak az egyeségi tárgyalások Vásárhelyen, a város és a szentes-vásárhelyi vasúti érdekelttség kiküldöttéi közt, kedvező eredménnyel. Az egyeség ugyanis, egészen a törvény szellemében akként jött létre, hogy a kérdéses út fentartási költségeihez Vásárhely város közönsége kétharmad, a vasúti érdekelttség pedig egyharmad rész arányban járulnak hozzá. Az egész út fentartási költsége különben évenként alig 100 ft.

— **A megyei dotációk emelése.** Az országgyűlés elé beterjesztette már Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, az államháztartás jövő évi költségeloirányzatát, mely a megyei törvényhatóságokat ezúttal annyiban érdekli, hogy a belügyi tárca költségvetése keretében, a vármegyei adminisztrációs dotáció újabb emelése fog helyet. E címen ugyanis a jövő évi állami költségvetés keretében 430.000 ft-tal több irányoztatik elő, mint volt a f. évi előirányzat, mely összeg arányosan oszlik majd meg a vármegyék közt. Így Csongrád vármegye adminisztrációs dotációja is jelentékenyen magasabb lesz a jövő évben, mint eddig volt.

— **Kedélyes barátkozás.** Horgosról irják lapunknak, hogy ott, mióta a szüreti must karcosbá változott, sűrűn botlanak meg egymással a jókedvű emberek. Ebből a jókedvű állapotból kerekedett ki a Sárkány Gergelyné esete is, aki mindennáron ki akart békülni Ágoston Jóskaival, az ő kedves szomszédjával, akivel különben örökös perpatvarkodásban szokott élni, mikor nem működik benne a szüreti karcos hatása. Ágoston József borközi állapotban tért háza épén akkor, mikor özv. Sárkány Gergelyné a háza előtt sóprógettett. A jókedvű öregasszony nyakába borult a szomszédjának, aki meg olyan alaposan földhöz teregett a békülékeny özv. asszonyt, hogy azt késsel sem lehetett volna a földről egykönnyen fölkaparni. Sárkány Gergelyné az ölelkézésből érzékeny sérülésekkel került az ágyba beteg. Ágoston József ellen pedig megtették a fenytő följelentést.

— **A csendőrség panasa.** Nagy panasa van a szentesi csendőrszakszakasznak. Egyre zaklatja őket a városi rendőrség a leghaszontalanabb és a legképtelenebb ügyeknek hozzá-

juk való áttételével, melyekben arra hivatnak fel, hogy nyomozást mit eszközöljenek. A legtöbb esetben aztán az ügy olyannak bizonyul, amelyért nem volt érdemes egy sor írásra való tintát is ontani, nemhogy utána járni volna méltó. A csendőrség már át is irt a rendőrkapitánysághoz, hogy a jövőben kimélik meg őket az ilyes hasonlatlanságokkal való zaklatástól, amivel a közrendzetnek semmi szolgálat téve nincsen és egyébre sem valók, mint kellemetlenséget okozni.

— **Járási mérnökség.** A járási útfelügyelőségek befejezett szervezése után, melyeknek feladata a vicinális úthálózat állandó jókarban tartása és gondozása leendő, most már a járási mérnöki állás betöltésére kerül a sor, mely állás, a köztaktáról szóló törvény rendelkezéséhez képest, a vicinális útjárások kötelekebe eső községektől nyeri javadalmazását. Vármegyénkben egyelőre talán egy ilyen járási mérnökség fog szervezteni s úgy hisszük, hogy kivált az esetben, ha Szentés város egyik mérnökét, némi külön javadalommal, a Szentés határába eső vicinális utak gondozásával bíznák meg, az a szükségletnek meg is fog felelni.

— **Halálhíradások.** Egy sokat hányatott élet elhunyasáról vettünk a napokban szomorú hírt. R a m b o v s z k y József halalozott el, 59 éves korában, a f. hó 9-én, Budapestben, aki évek előtt, mint a szentesi városi vendéglő bérloje, kedvelt alakja volt helyi társas életünknek s akinek sokat köszönhetünk a részben, hogy a vendéglőépületet lehetőleg komfortábilissá tette. R a m b o v s z k y építtette saját költségén a nagyterem és étterem épületét, továbbá a nyári szinkört is és a műkertzeteket is ő volt nálunk a megteremtője, tal a kurcai gyönyörű kertjével, melyre sokat áldozott. Ugyancsak ő volt az, aki S c h w e i g h o f f e r oroshazi vendéglőssel Parisba ment ki, hogy ott a világhírlapok magyar csárdáját létesítse és fenntartsa. Az utóbbi években Szentésről elkerülve, sokat hányatott életet élt, melynek most a halál vetett véget. — Szentés legidősebb asszonya, a 100 év körül élt H o f f e r Jakabné úrnő hunyt el a f. hó 11-én végelgyengülésben. Amilyen csendes volt élete a ritka kort ért tisztes matróznak, olyan csendes volt kímulása is. Még halála napjának reggelén felkelt rendszeren s felöltözött a maga erejéből. Aztán megigazgatta az ágát, szépen visszafeküdt s lehunyta szemét az örök alomra. Temetése a f. hó 12-én délután volt nagyszámú rokonság és közönség részvételével. A derék matrózban H e l t a i Ferenc dr. nagyanyját gyászolja.

— **Rómes gyilkosság.** A mágocsi postáslegény a f. hó 10-én azzal a rómes hírral állított be a szentesi rendőrkapitánysághoz, hogy az országúti árokan, bejővet, egy férfihullát látott. A rendőrkapitányság rögtön intézkedett a hullának Szentésre szállítása és a vizsgálat megindítása tárgyában, hogy vajon gyilkosság, öngyilkosság vagy baleset forog-e fent? A hullát hát beszállították s orvosrendőrlég felboncolták, mely alkalommal konstataciókat, hogy az egy jól megteremt s szép 30—32 éves gazdalkodó ember hullája, melyen 4 revolverlövés sebe és a főtogatás külső jele látszott. A 4 lövés közül — mint a boncolás kiderítette, kettő feltlenül halálos, minden jel arra mutatott, hogy itt gyilkosság esete forog fent. Az agnoskálás kiderítette, hogy a hullá M u c s i Ferenc vásárhelyi illetőségű, ezidő szerint gyopárhalmi kiscgazdáé. Ezen az alapon indult meg a nyomozás, mely mellett a gyilkosság gyanúja M u c s i Ferenc fiatal szép nejeére esett, akit vallatásra fogtak. Mint emésillünk, az asszony már vallott is. Nevezetesen bevallotta, hogy a gyilkosságot követő napon a kedvére, N a g y István beállított hozzá s elmondta neki, hogy elmeszta a férje életét, aztán elvitte messze, más határra, ahol revolverrel is lövöldözött rá, hogy fél ne vledjen. Az eset általában felháborodást keltett városzerte.

— **Váltópénzek bevonása.** A még forgalomban lévő 20 és 4 krajcárosok f. év végével bevonatnak s végleg megszűnnek és ezzel egyidejűleg rendelet fog kiadni az 1,

10 és fél krajcárosok bevonásának határidejére. A közönség tehát újév napja után a 20 és 4 krajcárosat a közforgalomban nem használhatja s ezek csak az adóhivatalokban váltatnak be egy kevés ideig levonás nélkül.

— **Öngyilkosság.** Füst i Béni, aki a városnál huzamosabb ideig volt hivatal-szolga, de utóbb a polgármester által az állásából elbocsátatott, a f. hó 13-ra viradó éjszakán a lakásán, öngyilkos szándékkal felakasztotta magát s mire végzetes tettet észrevettek, már minden mentési kísérlet haszontal volt, mert a szerencsétlen ember kiszenvedett.

— **HalvacSORA.** A szegénysorsú zsidó iskolás gyermekeket felruházó egyesület táncvigalommal egybekötött halvacSORát rendez a f. hó 27-én a kaszinó termeiben. Az estélyre nem bocsátanak ki névre szóló meghívókat, hanem csak részvételi aláírási íveket. Hiszünk azonban, hogy ez a vigalom, — mint az egyesület előző évi ilyenemű családias jellegű vigalmi — így is minden tekintetben, anyagiilag és erkölcsileg fényesen fog sikerülni.

— **Veres kakas.** Tüzet jelzett az őrtony harangja a f. hó 12-re viradó éjszakán. S a r á n d i Sándor II. tized 651 sz. házában üttök ki a tűz, a szalmásról, melyről csakhamar atharapozott a lakóépületre is, úgy hogy az elég gyorsan kénzél levő segítség dacára úgy ez, valamint a melléképületek teljesen elhamvadtak. E tüzeset alkalmával tünt ki a mi tüzoltó szerelvényünk nyomorúságos volta. Az 1-ső számú lajtos kocsi már a Kristó-féle ház előtt kettészakadt. A lajt, a kocsi hátujával ott ragadt, a kocsi elejével elvágatták a lovak. Egy másik lajtoskocsival hasonló baleset történt. Szóval: úgy látszik, minél többet áldozunk a tüzoltás rendezésére, annál rosszabb s annál siralmasabbak az állapotaink.

— **Hangverseny.** Az iparos-ifjak önképző körében alakult dalkör még e hó folytán be fog mutatkozni mint társadalmi tényező, egy hangverseny rendezésével. A hangverseny, mint értesülünk, a f. hó 27-én szándékoznak megtartani s addig is, míg annak részletes programját adhatjuk, felhívjuk a derék ifjak e vállalkozására a közönség figyelmét.

— **A szélhámos.** A budapesti rendőrség megkeresést intézett rendőrségünkhez egy — állítólag Szentésen tartózkodó szélhámos ki nyomozása iránt. D e n c s h á z i József volna ez a szélhámos, aki öv. S z a b ó Ignácné V e i s z Antóniától azzal esalt ki előbb 200, majd ismét 100 frot, hogy ő Szentés környékén árterzi kútaikat furat mint vállalkozó, majd leütának együtt Szentésen és itt a vallalati összességből visszafogja neki adni a pénzt. S z a b ó n é hűségese fel is készült az útra, de hiába, mert D e n c s h á z i uram nem mutatkozott útjárul, sőt mikor aztán S z a b ó n é a lakásán kereste, akkorra már onnan is nyom nélkül elparologlott. Az itteni rendőrség persze nem fogja tudni nyomra vezetni a szegény káros asszonyt, mert Szentésen fűrnak ugyan ez idét árterzi kútaikat, de ezeknek a vállalkozója nem D e n c s h á z i uram, aki különben úgy látszik, nem is vállalkozó, hanem közönséges szélhámos.

— **Templombró elfogása.** K á t a i Imrét, aki tépő templom s ezek közt a szentesi zsidó templom mult évi kirablásának is a gyanújában áll, elfogták és törvény elé állították. Ügyében már legközelebb meg lesz a bűnügyi végtérnyálás.

— **Rendőri apró hírek.** C a k ó Istvá-béres jelentést tett a rendőrségnek, hogy a sógora: B a l o g h Mihály 20 frot tolvajlott el tőle. Az ügyben vizsgálat folyik. — Kalló Antalné egy 15 frot értékű holmival tett dobozt vesztett el s erről jelentést tett a rendőrségnek. A becsületes megtaláló jelentkezék ugyanott.

* Az ősi és teli időnyre divatári udjondások H o f f m a n n Jakab üzletébe megérkeztek és folyton érkeznek.

* **Mintán a lombergi kiállítási zárlata f. évi október hó 6-16-ára elhalasztott, a kiállítás igazgatósága a cs. k. pénzügyminiszterium engedelmével elhatározta, hogy a lombergi kiállítási sorsjegyek hűzása ugyancsak a kiállítási zár napján az az f. é. október hó 16-án este 8 órakor lesz megtartandó.**

Irodalom.

Herczeg Ferenc lapja. A Dolovi nábob leánya, a Mutamur, a Gyurkovics lányok, a Simon Zsuzsa szerzője szépirodalmi hetilapot indít. Természetes, hogy ez a lap is oly tüneményes lesz mint amilyen Herczeg Ferenc írói munkássága. A hirves szerző nem experimentált, nem készüldött, egyszerre meghódította Magyarországot. Ilyen szerep var lapjára is, amely hetenként, nagy terjedelemben, gyönyörű és gondos kivitelű képekkel teli, jelenik meg. Az első számot november elsejére várjuk. Herczeg lapja, mondani sem kell, az élő Magyarország közönsége lesz; az élő társadalom, irodalom és művészeteké. Frissesség, változatosság és egyszerűség: ezek a jelszavai. Nem egy franciáskodó, túlművelt kis közönségnek, de a nagy, jó izlésű társaságunk csimajak Magyarország legjobb írói és első festői. Herczeg Ferenc szerkesztő a család írója és új vállalkozása is a magyar család- és új konvencionális, szinte szükséges közönsége. Az ő friss dolgozatait kitűnő képceikkel illusztrálva rövidesen megindul új hetilapja hozza legelsőbb.

Singer és Wolfner előnyösen ismert kiadó cégére (Budapest, Andrássy-út 10.) gondoskodik arról, hogy a Herczeg lapját olcsó áron jutassa az olvasók kezébe. A képes hetilap ára egy évnegyedre 2 frot.

Vidéki levelezés.

Dorosma, 1894. október 10.

Dorosma népiskolái.

Hogy az ellemi oktatás egész Csongrád-vármegye területén nem áll a kívánt magaslapon, arról a megye kir. tanfelügyelőjének a közigazgatási bizottsághoz terjesztett mult évi jelentéséből volt alkalomunk meggyőződni.

E sajnálatos állapothoz Dorosma is hűségesen hozzájárul. Dorosmanak ugyanis a legközelebb elmult tanévben 2845 tanköteles gyermeke volt, ebből mindennapi tanköteles: 2032, ismétlő 813.

Nem számítva az ismétlő tanköteleseket, kik közül a bel- és külterületen együttvéve csak 99 látogata az iskolát, — mert ezek iskolázatlansá, mondhatjuk, országzerte a legelhagyottabb — tényleg iskolába járt a kül- és belterületen 2032 mindennapi tanköteles közül 1234, egyáltalán nem járt tehát iskolába 798 gyermek.

Meg kell azonban jegyezmem az igazság érdekében, hogy az iskolai oktatást nélkülözők nagy része a tanyákra esik, ahol rendszeres iskolázatást kívinni lehetetlen és hogy egy tanyai tanítói állás egész évben betöltetlen volt, a melyre pedig legalább 100 tanköteles esne.

Ha magát a város belterületét vesszük, ahol szigorúbban lehet a helyzetet bírálni, az itten összeirt 970 mindennapi tanköteles közül járt 753 s így egyáltalán nem járt 217, ami magában véve sem valami öröndetes kép.

Mi az oka, hogy ennyi tanköteles nélküli az iskolai oktatást? Az hogy:

1-ször, az előjáróság nem jár el kellő szigorúsággal s éber figyelemmel az iskola-kötelezettség végrehajtása körül;

2-ször, a helyiség és tanerő hiánya.

Hogy az előjáróság valóban nem teszi meg amit tennie kellene, kitűnik abból, hogy az iskolaev elején nem hívja fel a szülőket külön-külön írásosan a beírás teljesítésére; hogy azon számos szülő, kik nem íratják be gyermekeiket, büntetés nem éri.

Büntetve csak azok lesznek, s ezek is gyéren, kik mint beiratkoztak s igazolatlanul mulasztók betérészetnek. Ebben a tekintetben azonban újabb időben a kir. tanfelügyelő ellenőrzése és erélyesebb intézkedései következtében határozott javulás észlelhető.

SARG F. A. FIA és TÁRSA, első és legrégebb Stearingyertya-gyár Ausztria-Magyarországon.

Alapította de Milly Ad. 1837-ben.

7-7

Csász. és kir. udvari szállítók

M

Megalapítás a Glycerin-gyártásnak Ausztria-Magyarországban.

Feltalálása a Glycerin szappannak Sarg F. A. által 1858-ban.

L

Feltalálása és üzletbehozása a Kalodont-nak 1887-ben.

L

Harminc első érdemérem és díszoklevél 1894-ig.

Y

Iroda: Bécsben, IV. Schwindgasse 7. **GYERTYÁJA.**

Milly, asztali, templomi, ba ock, renaissance-, conus- és ürgyertyák; Milly-éjjeli gyertyák és viasz karácsonyi gyertyák

Mindenütt kaphatók.

Határozottan Sarg Milly-gyertyát kérjen.

Mindenütt kaphatók.

Cipész-üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy cipész-üzletemet Szathmáry Lajos úr házában, (1-ső tized 193. szám alatt) megnyitottam. Készítek jó anyagból mérsékelt árért dívat- és izlés szerint, férfi, női és gyermek-czipőket, fájós és érzékeny lábakra nagy gondot fordítok.

Készítményeimet gyorsan, pontosan s t. megrendelőim kívánatára oly szabatosan teljesítem, hogy e tekintetben bármely hasonló készítménnyel minden tekintetben kiállják a versenyt.

Kérem a n. é. közönség szives partfogását.

Szentes, 1894. szept. hó.

Teljes tisztelettel:

Lakos Sándor,
cipész.

3-3

A „Szentesi Hengermalom Részvénytársulat“ malomtelepén

ROZSLISZT

mindenkor kapható. 3-2

Főnyeremény esetleg 500.000 márka.

SZERENCSE-JELENTÉS.

A nyereményekért az állam kezekedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás nyeremény — esélyeire való részvételre, melyben

10 millió 868,900 márkát mulhatlanul nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, melyben tervszerűen csak 110.000 sorsjegy foglaltatik, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500 000 márka.

Prémia	200,000 márka	46 nyeremény . . .	á 5000 márka
1 nyeremény	á 200,000 „	106 „	á 3000 „
1 „	100,000 „	206 „	á 2000 „
2 „	75,000 „	752 „	á 1000 „
1 „	70,000 „	1320 „	á 400 „
1 „	65,000 „	20 „	á 300 „
1 „	60,000 „	130 „	á 200 és 150 „
1 „	55,000 „	38945 „	á 155 „
2 „	50,000 „	6994 „	á 134,100 és 98 „
1 „	40,000 „	6846 „	á 69, 42 és 20 „
3 „	20,000 „		
21 „	10,000 „	összesen: 55,400 nyeremény,	

mely rövid néhány hó-ap alatt, 7 osztályban eldőli.

Az első osztályú főnyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka, a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000 a hatodikban 75,000, a hetedikben 80,000 márkára növekszik és így a 300,000 márkás pramiával 500,000 márka lehet.

Az első nyeremény sorsolásra, mely hivatalosan van megállapítva:
egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr.
egy fél „ „ „ „ 1 „ 75 „
egy negyed „ „ „ „ — „ 90 „

A megtörtént húzás után minden résztvevőnek, felszólítás nélkül, nyomban megküldőn a hivatalos sorsolási jegyzéket.

Sorsolási tervet az államcimerrel ellátva, melyből a betétek és a nyeremény felosztások mind a hét osztályra megküldhetők, előre küldök díjtalanul.

A nyereménypénzek kifizetése és szétküldése közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, pontosan és szigorú titoktartás mellett

Megrendelések postautalvánnyal vagy levélben kéretnek.

Megbízásokkal a küszöbön álló pénz-sorsolására tehát azonnal, de legkésőbb

f. évi október 31-ig kiki bizalommal forduljon:
HECKSCHER JÓZSEF Bank- és pénzváltó üzeméhez, Hamburgban.

Németh Elek

I. t. 41. sz. háza, — melyben 4 szoba, 2 konyha, 2 éléskamra, továbbá 1 istálló, 2 ól s egy nyitott szin és egy berendezett szőlőskert van — szabadkézből eladó.

3-3

Már kedden huzás!
Lembergi kiállítási SORSJEGYEK ára 1 forint.

FŐNYEREMÉNY **60.000 F**ORINT.

11 sorsjegyek 10 frt, 6 darab 5 frt 50 kr. Díjmentes és húzásjegyzékért 20 kr beküldendő.

Kapható: A lemergi orsz. kiállítási sorsjegy-irodájában Bécs, Bartenstein-útca 4.